Fenomenul imigrationist mondial al forței de muncă generează importante efecte sociale, economice și politice. Ce soluții au adoptat Uniunea Europeană și alte țări din lume?

Autori: Corina Mîndoiu, Partener, People Advisory Services, EY România

Iulian Pasniciuc, Director, People Advisory Services, Global Immigration, EY România

Recent apărută, analiza pe trimestrul trei 2024 a publicației Global Immigration Trends and Highlights, relevă imaginea la zi a evoluției imigrației corporative la nivel mondial, informațiile fiind relevante pentru politicile care au fost propuse ori chiar sunt aplicate în jurisdicțiile-cheie din regiunile America, Asia-Pacific și regiunea EMEIA (Europa, Orientul Mijlociu, India, Africa). Vorbim despre reforme legislative majore în mai multe țări și inițiativele privind digitalizarea proceselor de aplicare, dar și despre impactul geopoliticii asupra politicii de imigrare și aspecte colaterale.

Contextul este unul în care mai multe state europene și-au actualizat politicile privind imigrația, pe fondul necesității rezolvării mai multor probleme, simultan: nevoia de forță de muncă din exterior, în special în domeniile care nu au nevoie de înaltă calificare, iar pe de altă parte, fenomenul imigrationist vine la pachet cu o serie de aspecte sociale,

economice și politice, cărora Europa trebuie să le găsească soluții echitabile și echilibrate.

Politica UE privind migrația și azilul

UE a dezvoltat SECA (Sistemului European Comun de Azil), care include reguli comune pentru procedurile de azil, cu scopul de a oferi o abordare unitară în materie de azil, care stabilește , standarde pentru condițiile de primire a solicitanților de azil și criterii pentru determinarea statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil (Regulamentul Dublin). În septembrie 2020, Comisia Europeană a propus un nou Pact European privind Migrația și Azilul, care vizează o gestionare mai eficientă a migrației. Pactul include propuneri pentru proceduri de azil și returnare mai rapide, un mecanism de solidaritate între statele membre și parteneriate consolidate cu țările de origine și de tranzit. Agenția Europeană pentru Garda de Frontieră și Coastă (Frontex) joacă un rol-cheie în gestionarea frontierelor externe ale UE și în combaterea migrației ilegale.

Restricții și măsuri de control

UE menține un sistem de control al frontierelor externe pentru a gestiona intrarea persoanelor în spațiul Schengen. Aceasta include verificări sistematice și evaluarea riscurilor de Securitate. SIS este o bază de date care permite schimbul de informații între statele membre despre persoanele care pot reprezenta o amenințare la adresa securității sau care sunt căutate în legătură cu infracțiuni. UE a încheiat și acorduri de readmisie cu țările de origine și de tranzit, care obligă aceste țări să-și primească înapoi cetățenii care nu au dreptul de a rămâne în UE. În situații de criză, cum ar fi pandemia COVID-19, statele membre pot introduce controale temporare la frontierele interne și pot impune restricții de călătorie.

Politica UE privind migrația este adesea subiectul unor

dezbateri intense. Organizațiile pentru drepturile omului și grupurile de advocacy susțin că UE trebuie să îmbunătățească condițiile de primire a solicitanților de azil și să asigure că procedurile de azil sunt echitabile și accesibile.

Noi politici pentru acoperirea deficitelor de competențe

Mai multe jurisdicții au lansat sau intenționează să lanseze noi vize și permise pentru talentele înalt calificate (Australia, Mauritius), iar majoritatea statelor europene au simplificat cerințele pentru solicitanții de Carte Albastră, în conformitate cu Directiva revizuită privind Cartea Albastră a UE. Alte guverne au luat măsuri pentru a-și reduce dependența de lucrătorii străini (Oman, Marea Britanie) și pentru a efectua verificări mai stricte și controale de conformitate mai stricte (Finlanda, Polonia) ori au introdus noi cerințe pentru angajatori, inclusiv inspecții mai riguroase pentru evaluarea impactului asupra pieței muncii (Canada) și o examinare mai atentă a cererilor (Noua Zeelandă).

UE a amânat *sine die* lansarea sistemului său de intrare/ieșire (EES), prevăzută inițial pentru luna noiembrie 2024, în timp ce Thailanda, Israel și Marea Britanie intenționează să introducă (ori să extindă utilizarea) sisteme de autorizare electronică a călătoriilor (ETA) la sfârșitul anului 2024 sau în 2025.

Politici naționale privind imigrația

La nivelul Uniunii Europene se observă, în rândul unora dintre statele membre, tentative de adoptare a unor noi sisteme și modalități de a controla mai bine fenomenul imigrationist. Finlanda a început să efectueze verificări automate ale conformității în materie de imigrație a specialiștilor străini eligibili care dețin permise de ședere și a introdus, cerințe mai stricte de depunere a cererilor pentru permise de ședere. În Irlanda, Legea 2024 privind permisele de muncă introduce

noi măsuri și procese simplificate pentru solicitanții și titularii de permise de muncă din afara SEE, Luxemburg și Țările de Jos și-au simplificat legislația privind cardurile albastre UE, inclusiv reducerea cerinței privind salariul minim pentru solicitanți și relaxarea cerințelor educaționale.

La polul opus, Polonia va crește numărul controalelor de conformitate în materie de imigrație precum și controalele în legătură cu Directiva UE privind lucrătorii detașați, vizitatorii de afaceri străini și lucrătorii din țară. Lituania a luat măsuri pentru a întări controlul la frontieră și a construit bariere fizice pentru a preveni trecerile ilegale. Suedia a anunțat că intenționează să numească un anchetator care să propună reglementări mai stricte privind eliberarea permiselor de ședere membrilor de familie a titularilor acestor premise, iar în Parlament a fost prezentat un proiect de lege care propune simplificarea cerințelor de solicitare pentru solicitanții de Carte Albastră a UE.

Ce se întâmplă în România

Reglementările locale sunt deja destul de stricte, cele mai recente modificări din 2024 fiind stabilite prin Legea 28/2024, în vigoare din 8 martie a.c., și, respectiv, OUG 25/2024. Legea rezolvă câteva aspecte importante în legislație privind regimul forței de muncă străine înalt calificate, în acord cu prevederile Directivei UE 2021/1883 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 octombrie 2021 privind condițiile de intrare şi de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru ocuparea locurilor de muncă înalt calificate. Noile reglementări schimbă modul în care angajatorii din România recrutează și gestionează lucrătorii foarte calificați din țările terțe. OUG 25/2024 a fost adoptată ca urmare a Deciziei (UE) 2024/2010 a Consiliului din 30 decembrie 2023 privind aplicarea integrală a dispozițiilor acquis-ului Schengen în Bulgaria și în România, fiind eliminate controalele asupra persoanelor, la frontierele aeriene și maritime ale Bulgariei și României.

În concluzie, politicile UE privind imigranții și restricțiile asociate sunt într-o permanentă adaptare la provocările globale și regionale, în ideea de a găsi acel echilibru necesar între protejarea drepturilor migranților și menținerea securității și ordinii în spațiul său teritorial. Totuși, aceste politici rămân un subiect de dezbatere intensă și de evoluție continuă.

Uniunea Europeană (UE) se confruntă cu provocări complexe în gestionarea migrației și a solicitărilor de azil, iar politicile sale reflectă o încercare de a echilibra respectarea drepturilor omului cu securitatea frontierelor și gestionarea fluxurilor migratorii.